

Consider binevenită invitația voastră, dragi tovarăși de la uzinele „23 August“, ca scriitorii să meargă acolo unde voi contribuiți prin avântul vostru și munca voastră de mare importanță la construirea socialismului în țara noastră. Sînt convins că scriitorii vor răspunde la această invitație, căci în general ei cercetează realitățile noi și de-acolo, cu învățătura de la partid, scot esența pentru lucrările lor. Mi-ar plăcea și mie să fiu printre primii care vor răspunde chemării adresată nouă de voi. Dar pentru un timp, sînt prins într-o lucrare dramatică despre acele fapte și momente mari din viața poporului nostru care, între altele, au creat și posibilitatea ca întreprinderea voastră, altădată capitalistă și purtînd numele proprietarului ei Malaxa, să devină o mîndrie a construcției noastre socialiste și să se numească Uzinele „23 August“. Este exact data istorică, cu antecedentele și urmările ei, care va constitui miezul piesei mele, purtînd provizoriu titlul *Întoarcerea* și fiind închinată celei de a 15-a aniversări de la Eliberare.

Nu voi uita însă, invitația voastră și mă înscriu între cei ce ar dori să scrie despre voi, cu drag.

Mihai Beniuc

AUREL BARANGA

Am citit, emoționat, scrisoarea voastră. Tonul cald, sincer, frățesc, lipsit de orice fals ceremonial, al rîndurilor voastre mi-a dat sentimentul că mă aflu în fața unei scrisori adresată personal mie și nu obștei noastre în genere. Am reflectat la cele spuse de voi și m-am bucurat din temeieri multiple și felurite. Am simțit încă o dată ce înseamnă literatura, arta, azi, în țara noastră. Cei ce scriem de mai multă vreme, și sînt și eu unul dintre aceștia, n-am uitat vremea cînd îndeletnicirea noastră, grea și spinoasă, se desfășura în climatul unei indiferențe absolute. De anii aceia sumbri mi-am amintit, în chip violent, acum cîtăva vreme cînd, aflîndu-mă în Statele Unite, un scriitor american îmi spunea cu o nesfîrșită amărăciune: „am impresia că vorbesc în fața unei mulțimi de surzi. Cine mă aude, cine mă înțelege, cine îmi răspunde?“ Cumplit destin, într-adevăr, să vorbești, să încerci să comunici oamenilor gîndurile și frămîntările tale, și să nu te asculte nimeni. Și ce poate fi mai răscolitor, mai tonic, mai dătător de speranță și de încredere decît să știi că ești așteptat, că undeva există un cămin, unde la lumina tihnită a lămpii, o frunte se apleacă asupra rîndurilor tale? Dragii mei, un scriitor de astăzi, de aici, de la noi, care nu e prezent cu truda lui nobilă îmi apare în postura unui om care lipsește de la o întîlnire gravă și responsabilă. Aveți dreptate, viața oferă zilnic seducătoare motive de inspirație și pînă la sfîrșit scrisul nu e decît un act de prezență. M-a bucurat scrisoarea voastră, dragi tovarăși, și o socotesc un apel la această prezență obligatorie și cetățenească. Dacă încercările și proiectele mele actuale pot interesa, iată la ce lucrez: întîi îmi pun la punct toate piesele scrise în cei cincisprezece ani cîți s-au scurs de la Eliberare. Mi-am scris întotdeauna lucrările, febril, sub focul necesităților rampei. N-am avut niciodată răgazul să stăruiesc asupra unei drame sau a unei comedii, cît s-ar fi cuvenit. Mă simt deci dator față de aceste piese, și migălesc acum asupra lor ca să le dau strălucirea de care sînt în stare și pe care aceste piese o merită, fiindcă s-a răsfrînt și asupra lor o rază din lumina acestui timp.

Mă strădui, în al doilea rînd, să pun la punct o comedie, la care lucrez de aproape cinci ani și de care am fost mereu nemulțumit. S-ar putea ca ultima versiune să-mi placă. Dacă o voi considera-o vrednică să plece în lume, voi scrie „cortina“ la ultimul act și o voi încredința unui teatru. Și, în sfîrșit, mă gîndesc la o piesă care să oglindească măcar un crîmpei din tumultul zilelor ce ne-au asigurat viața, ați înțeles, e vorba de 23 August 1944.

Aș voi să pot scrie această piesă, să-mi izbutească, să fie o lucrare fierbinte și emoționantă, așa cum sînt rîndurile voastre pentru care vă mulțumesc din inimă.

Sinel Heneye

HORIA LOVINESCU

Cred în eficacitatea căilor directe în raporturile dintre oameni și am impresia că scrisoarea adresată dramaturgilor de către muncitorii de la „23 August“, are sorti să ducă la rezultate mai rodnice decît „articolele și dezbaterile“ la care, cu blajină ironie, fac aluzie autorii scrisorii.

În primul rînd, o asemenea interpelare obligă, fără putință de eschivare, la un răspuns prompt. Iar simplul fapt de a-ți pune semnătura sub un răspuns, pe care chiar numai bunul simț elementar îl cere afirmativ, echivalează cu un angajament. Aceasta este de altfel semnificația pe care, personal, o dau rîndurilor de față.

Orice comentarii sau adaosuri la argumentele atît de limpezi și evidente folosite în scrisoarea lor de muncitorii de la „23 August“, mi se par inutile.

Desigur că puținătatea lucrărilor de teatru valabile legate direct de viața muncitorească nu poate fi imputată nici rea-voinței, nici nepăsării autorilor, ci mai degrabă slăbiciunii lor în fața greutăților pe care atacarea acestei teme o ridică cu deosebire în genul dramatic. De aceea, nu trebuie să ne facem iluzia că vor curge capodoperele. Dar dacă, cu ajutorul viitorilor noștri eroi, vom aborda, fără rețete prefabricate, viața lor, există șanse să pregătim cel puțin apariția operei adevărate pe care cu toții o așteptăm.

Deocamdată, cred că revista „Teatrul“, care a adăpostit acest schimb de scrisori, ar trebui să-și asume și în continuare obligația de a găsi împreună cu noi toți mijloacele cele mai potrivite pentru a asigura acea „cunoaștere temeinică“, — eu aș spune, colaborare — de care vorbesc semnatarii scrisorii. Ar fi o misiune demnă de o publicație militantă.

Jen = Lovinescu

AL. I. ȘTEFĂNESCU

Cu adîncă emoție am citit scrisoarea voastră. Din ea izvorăște un puternic suflu de entuziasm creator, o încredere nestrămutată în propriile forțe, o hotărîre de nestăvilît în a construi mai repede, mai bine, mai trainic viitorul fericit al poporului nostru muncitor.